

EL PLA DE RECUPERACIÓ DEL VIROT PETIT *Puffinus mauretanicus*

APROVAT PEL CONSELL DE GOVERN EN DATA 2 DE JULIOL DE 2004

L'espècie *Puffinus mauretanicus*, virot petit, és un endemisme que només es reproduïx a les Balears i que es troba amenaçat d'extinció. Se n'ha constatat una regressió poblacional important, inclosa l'extinció de colònies, en els darrers anys; fenomen que obliga a aplicar mesures específiques de conservació. Els principals factors de regressió estan relacionats amb la presència de mamífers introduïts (moixos i rates), la recol·lecció humana, l'efecte dels hidrocarburs a la mar i, possiblement, la captura accidental amb arts de pesca.

Atès que la situació de la població continua sent insatisfactòria, és procedent revisar els objectius i les estratègies dels projectes desenvolupats en anys anteriors (inclòs el projecte LIFE, finançat per la UE), promoure la cooperació amb sectors implicats (científics, ONG, distintes administracions) i implicar-n'hi d'altres, per tal de portar l'espècie a un estat de conservació favorable. Per tant, es redacta el present segon Pla de Recuperació de **PUFFINUS MAURETANICUS A L'ÀMBIT DE LES ILLES BALEARS**, un primer esborrany del qual ha estat sotmès a l'audiència d'entitats interessades. S'incorporen a aquest document les observacions efectuades que han resultat pertinents.

OBJECTIUS

L'objectiu general del Pla de recuperació és:

INVERTIR LA TENDÈNCIA DEMOGRÀFICA DE L'ESPÈCIE, ATURAR-NE LA REGRESSIÓ ACTUAL I AFAVORIR-NE L'INCREMENT DELS EFECTIUS

Aquest objectiu general queda concretat en els objectius parcials següents:

- Disminuir els factors que provoquen la mortalitat adulta.
- Incrementar la productivitat de les colònies.
- Mantenir les colònies existents.
- Recuperar colònies preexistents.
- Millorar els coneixements actuals en biologia de conservació de l'espècie i aplicar-los sempre que sigui possible.
- Sensibilitzar la societat de l'interès de l'espècie, amb especial prioritat a Formentera.
- Promoure la participació de tots els sectors implicats en la recuperació de l'espècie.

VIGÈNCIA DEL PLA

El període de vigència del Pla queda establert en **sis anys, del 2004 al 2010**, amb una revisió intermèdia l'any 2007, de manera que si les previsions no s'acompleixen, se'n puguin variar els objectius o les accions.

ORGANISMES I INSTITUCIONS IMPLICATS

La coordinació del Pla de Recuperació recau en el Servei de Protecció d'Espècies –SPE– (Direcció General de Biodiversitat). La Conselleria de Medi Ambient promourà la col·laboració en el Pla dels serveis propis i d'altres institucions següents:

SEN Servei d'Espais Naturals, DG Biodiversitat

DGP Direcció General de Pesca, Conselleria d'Agricultura
PNC Parc Nacional de Cabrera, Ministeri de Medi Ambient
MMA Ministeri de Medi Ambient
IEO Institut Espanyol d'Oceanografia
GOB Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa
GEN-GOB d'Eivissa
IME Institut Menorquí d'Estudis
SEO Societat Espanyola d'Ornitologia-*BirdLife*
IMEDEA Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (CSIC-UIB)
CONFRARIES DE PESCADORS DE LES ZONES AMB COLONIES
SOCIETATS DE CAÇADORS DE LES ZONES AMB COLONIES

ACCIONS

Les accions de desenvolupament del Pla queden classificades en les línies que es deriven dels objectius, a les quals cal afegir-ne una de complementària, de mesures administratives i organitzatives.

LÍNIA 1 DISMINUCIÓ DELS FACTORS QUE PROVOQUEN LA MORTALITAT ADULTA

ACCIÓ 1.1 Eliminar predadors introduïts en colònies. Campanyes de control de carnívors, concretament moixos i genetes (eliminació a les colònies i control important al seu entorn).

ACCIÓ 1.2 Eliminar la predació humana. L'acció ha de ser informativa, de vigilància... i punitiva en cas de ser detectada.

ACCIÓ 1.3 Verificar si hi ha captura accidental i evitar-la, si n'és el cas. Estudi de la incidència de palangres i altres arts susceptibles d'ocasionar aquest problema.

ACCIÓ 1.4 Recuperació d'aus petroliejades. És convenient disposar a les Balears de tècniques i protocols d'actuació per a aquesta eventualitat. Això ha d'incloure la seva previsió en els plans de contingència d'accidents marítims, la formació de personal i les infraestructures mínimes necessàries.

LINIA 2 INCREMENTAR LA PRODUCTIVITAT DE LES COLONIES

ACCIÓ 2.1 Desratització d'illots i colònies. Es considera prioritari mantenir els projectes de control a totes les illes on hi ha colònies, i promoure'n, en els casos que sigui tècnicament viable, una desratització completa i definitiva. Es considera d'especial interès la possibilitat de desratitzar totalment Cabrera i sa Dragonera.

ACCIÓ 2.2 Vigilància de colònies amenaçades per predació humana, amb atenció directa, càmeres de vigilància i implicació dels agents de medi ambient i altres forces de seguretat.

ACCIÓ 2.3 Reducció de molèsties a les colònies. L'accés a les colònies queda sotmès a autorització expressa en cada cas, sota els criteris següents:

- Es limita la manipulació d'exemplars als estudis amb implicacions de conservació.
- Només s'efectua una visita per colònia en època de posta i d'incubació, del 15 de febrer a l'1 de maig.

- La manipulació de polls (pesos, anellatges, etc.) és com a màxim d' 1 vegada per animal.
- Cada colònia és visitada com a màxim 6 vegades/any, per un màxim de tres persones per visita i amb una durada màxima de 3 hores.
- Els criteris són revisats si es detecten canvis a les colònies atribuïbles a molèsties.
- La fotografia o filmació a les colònies queda limitada a les visites científiques que s'hi autoritzin.

ACCIÓ 2.4 **Verificar influència de descartaments i vedes en l'èxit reproductor**, i gestionar que la conservació es consideri en el seu disseny futur.

LÍNIA 3

MANTENIR I RESTAURAR LES COLÒNIES EXISTENTS

ACCIÓ 3.1 **Aplicació dels plans locals**. Els plans d'ús i gestió anuals dels espais protegits i els plans de les ZEPAS han de preveure les accions específiques previstes en el present Pla.

ACCIÓ 3.2 **Cartografia d'àrees crítiques i limitacions necessàries**. Les àrees de nidificació, de concentració juvenil i d'alta freqüència de presència de l'espècie, tant terrestres com marines, han de ser reglamentades, mitjançant la normativa que sigui aplicable en cada cas, de manera que s'evitin els factors negatius sobre l'espècie.

LÍNIA 4

RECUPERAR COLÒNIES PREEXISTENTS

ACCIÓ 4.1 **Eliminar mamífers introduïts a Cabrera Gran**. Els mamífers introduïts són la pitjor amenaça per a l'espècie i, en el cas de Cabrera, resulta especialment important recuperar l'hàbitat de nidificació a tota l'illa. Això implica l'eliminació de moixos i genetes, acció que s'ha de portar a terme en combinació amb un control important de la presència de rates.

ACCIÓ 4.2 **Colònies de Formentera**. S'han d'aplicar mesures similars a les colònies de Formentera on consti una extinció local recent .

LÍNIA 5

BIOLOGIA DE CONSERVACIÓ DE L'ESPÈCIE

Cal prioritzar obtenir informació aplicada a la recuperació i indicadors que permetin avaluar la qualitat dels resultats. Són prioritaris els estudis sobre:

Acció 5.1 **Demografia**. Avaluació de colònies existents i recerca de les desconegudes. Cens sistemàtic de basses, procediments estàndard de seguiment demogràfic i mostreig de demografia e colònies, amb especial atenció a la productivitat.

Acció 5.2 **Anellatge**, per conèixer-ne la longevitat (polls en colònies i adults a la mar).

Acció 5.3 **Recursos tròfics**. Recerca en alimentació (descartaments i altres).

Acció 5.4 **Mortalitat no natural**. Captura accidental.

Acció 5.5 **Parasitisme o malalties en els polls**.

Acció 5.6 **Competència i predació**. Relacions amb *Larus cachinans*.

Acció 5.7 **Determinació taxonòmica de la població menorquina**.

Qualsevol projecte de recerca sobre l'espècie queda sotmès a autorització prèvia i específica

de la Direcció General de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental, sense perjudici d'altres autoritzacions.

LÍNIA 6

SENSIBILITZAR LA SOCIETAT SOBRE L'INTERÈS DE L'ESPÈCIE

Acció 6.1 **Campanya a Formentera.** S'han de dissenyar, produir i distribuir els materials següents: cartell sobre l'espècie, tríptic divulgatiu, *Quadern de la natura* sobre el Pla i el seu desenvolupament, i material escolar.

Acció 6.2 **Centre de Can Marroig.** S'ha d'executar l'acció prevista en el programa Life-*Puffinus* d'habilitar a Can Marroig un espai expositiu i de documentació específica sobre l'espècie.

Acció 6.3 **Full sobre el virot.** S'ha de publicar periòdicament un "full del virot, que difongui entre tots els col·laboradors del programa, els agents de medi ambient, entitats i institucions relacionades, i el públic interessat en general, les novetats del desenvolupament del Pla.

Acció 6.4 **Web. El 2PRPM** ha de disposar d'un epígraf específic, periòdicament renovat, en la pàgina web de la Conselleria, on s'han d'incloure el present document i els resultats que s'obtinguin.

Acció 6.5 **Cartells en colònies.** Les colònies on sigui convenient han de ser senyalitzades amb expressió de la regulació que les afecta.

Acció 6.6 **Base de dades compartida** de totes les entitats interessades en el Pla, i difusió d'informació a escala estatal i internacional.

Aquestes actuacions es complementen amb una sèrie de mesures administratives i organitzatives.

PRESSUPOST, PRIORITATS I COORDINACIÓ DEL PLA

El Pla es desenvolupa mitjançant plans anuals, que inclouen totes les actuacions que afecten l'espècie, amb les prioritats definides pel director general i els pressuposts que hi assignin les distintes dependències i organitzacions implicades.